

Józef Kądzielski

Informacja o badaniach nad małą grupą w przemyśle

Przegląd Socjologiczny Sociological Review 12, 323-324

1958

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Uczestnicy konkursu to przeważnie ludzie starzy, o dużym stażu zawodowym, pracujący w szkolnictwie często już w okresie zaborów. Większość z nich liczyła około 60 lat życia. 55% prac nadesłanych na konkurs to prace pisane przez mężczyzn. Wśród uczestników konkursu spotykamy prawie w równym stopniu nauczycieli szkół wiejskich (47%), jak i miejskich (51%); 2% — brak bliższych danych. Większość stanowią jednak nauczyciele szkół podstawowych (70%). Pozostali to głównie nauczyciele średnich szkół ogólnokształcących.

W skład jury konkursowego weszło 9 osób, wśród nich przedstawiciele redakcji „Głosu Nauczycielskiego”, ZZNP, Ministerstwa Oświaty, Wyd. Oświaty KC PZPR i inni czołowi działacze związkowi i oświatowi. Prace komisji przebiegały sprawnie, faktycznie jednak jej skład osobowy zawęził się do siedmiu osób aktywnie w niej pracujących.

W wyniku oceny nadesłanych materiałów konkursowych zwiększono liczbę nagród pieniężnych do dziesięciu oraz autorom trzydziestu dalszych wyróżnionych prac przyznano nagrody po 500 zł.

Część ocenionych prac odesłano autorom na ich życzenie. Niektóre wykorzystano, zgodnie z odezwą konkursową, w „Głosie Nauczycielskim”, drukując szczególnie ciekawe wspomnienia. Najciekawsze, nagrodzone wspomnienia ukażą się w zbiorze opracowywanym obecnie przez PZWS. Inicjator i organizator konkursu — redakcja „Głosu Nauczycielskiego” — nie bierze w tych pracach udziału. Uwaga tego tygodnika skupia się w ostatnim okresie na zagadnieniach związanych ściśle z działalnością związku. Zmieniły się więc częściowo jego zainteresowania i problematyka. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę na nowy ciekawy konkurs zorganizowany przez redakcję tegoż pisma. W październiku ubiegłego roku ogłoszono konkurs na wspomnienia dotyczące okresu tajnego nauczania. Do końca lutego br. wpłynęło ponad 100 prac konkursowych. Są to prace objętościowo raczej mniejsze, zawierające jednak wiele ciekawego materiału do objętego ich tematyką okresu naszego szkolnictwa. Należy spodziewać się dalszego napływu prac.

Materiały uzyskane drogą obu wymienionych konkursów posiadają dużą wartość socjologiczną i historyczną i stanowią cenne dokumenty badawcze dla placówek naukowych interesujących się problematyką polskiej inteligencji i jej historią. Jak dotychczas, w tym zakresie wspomniane materiały nie zostały dostatecznie wykorzystane.

Jan Woskowski

INFORMACJA O BADANIACH NAD MAŁĄ GRUPĄ W PRZEMYSŁE

W łódzkim ośrodku socjologicznym gościł w miesiącach wakacyjnych (lipcu i sierpniu) prof. J. Thomas Kolaja z Talladega College z Alabamy. Przy współpracy niżej podpisanego prowadził on w ciągu dwóch miesięcy badania nad społecznymi przyczynami wydajności pracy. Badaniami objęte zostały dwa zespoły w tkalni w jednym z łódzkich zakładów przemysłu bawełnianego.

Badania prowadzono po kilka i więcej godzin dziennie zarówno w zakładzie, jak i poza zakładem. Badania prowadzono przy pomocy różnych technik badań socjologicznych: ukryte i jawne wywiady, obserwacje, udział w zebraniach i naradach, wywiady przy pomocy kwestionariusza, zbieranie materiałów dotyczących wydajności pracy, wykonania planów, wysokości zarobków itp. Zebrane materiały mają wyjaśnić szereg problemów zasługujących na uwagę z punktu teoretycznego i praktycznego, a więc ważnych zarówno dla socjologów, jak i dla działaczy gospodarczych.

Badaniami objęto szereg problemów, które zostały następnie ujęte w cztery grupy zagadnień: I. Życie kulturalne robotników — II. Stosunki społeczne w pracy — III. Wydajność pracy w grupie — IV. Stosunek robotników do kierownictwa i organizacji społecznych. Ostatnia grupa problemowa wyłoniła się w trakcie prowadzenia badań i rozszerzyła krąg zagadnień poza temat zakreślony na początku.

Materiały uzyskane w trakcie badań znajdują się w opracowaniu. Dłuższe sprawozdanie z badań ukaże się w języku polskim jeszcze w bieżącym roku, wyczerpująca analiza socjologiczna materiałów ukaże się w języku angielskim w przyszłym roku.

Józef Kądzielski